

רפואת עץ הדורות

RABINO-ARMONI.COM

גיליון 07 • 17 באוקטובר 2026

ו' בחשוון תשפ"ז

פרשת נח

בגיליון הזה

א. מי שאומר "זה שלי": הסוד של המילה כישוף

ב. למה דווקא תיבה, ולמה דווקא סגורה

ג. המבול: שפע גדול שהגיע לפני הכלים

ד. המעבדה: שבעה דברים לשבוע

התיבה של כל אחד

מאה ועשרים שנה בנה אדם אחד תיבה על היבשה, והשכנים צחקו. אחר כך ירדו המים, והתברר שבנה את המקום היחיד בעולם שנשאר יבש מבפנים.

בגיליון הזה

עמוד פתיחה, עמוד עם השמות שתפגוש בדרך, ועשרה פרקים. אפשר לקרוא ברצף, ואפשר פרק בערב לאורך השבוע.

א

שליחי המלך

איך עולם מתחיל לשקוע: מכבדים את השליח קצת יותר מדי, ואז העד הולך.

ב

מה שמתבוננים בו

אדם הראשון חשב שאפשר להסתכל ברע ולהישאר שלם. מה שמתבוננים בו נעשה חלק מאיתנו.

ג

מי שאומר "זה שלי"

כישוף מלשון הכחשה. מה קורה למי שבטוח שהכוח שלו הוא שלו לבד.

ד

כל בשר

למה גם החיות טבעו, ולמה העולם חוזר דווקא למים.

ה

האיש שהביא את המחרשה

נח, השם שחיקה, ושבעה ימים של גן עדן ממש לפני המבול.

ו

למה תיבה

למה קופסה סגורה, מה קרה לאשת לוט, ותיבה בגודל של בית.

ז

הצוהר

עבודה שנעשית בסתר נשמרת לסוף. ובכל זאת צריך חלון.

ח

שפע לפני הכלים

המבול כאור גדול שהגיע מוקדם, צדיק בפרווה, ואברהם שחופר בארות.

ט

דבר שיצא ממקומו

מילה אחת לכל חטאי הדור, הסדר במשפחה, ושלושה תיקונים של נח.

י

הימים שאחרי ההתחלה

שלוש פעמים נבנה עולם ונפגע מיד. ושבעה דברים לשבוע.

מה אנחנו עושים כאן

מילה קצרה לפני שנכנסים: איש אחד, קופסה גדולה, ומאה ועשרים שנה של צחוק.

ת ארו לעצמכם שכן שלכם מתחיל לבנות בחצר ספינה. ספינה של ממש, באורך של מגרש כדורגל וחצי. הים רחוק, השמיים בהירים, והוא מנסר קורות. אתם עוברים שם בבוקר בדרך לעבודה, והוא מנסר. אתם עוברים שם כעבור עשר שנים, והוא עדיין מנסר. ומדי פעם מישו עוצר ושואל מה הוא עושה, והוא עונה בשקט: יבוא מבול. אולי תחזרו בכם.

כך המדרש מתאר את נח. מאה ועשרים שנה הוא בנה את התיבה. הוא נטע ארזים, חיכה שיגדלו, כרת אותם ונטע שוב, כדי שהשאלה תישאל שוב ושוב ושכל מי שעובר יקבל הזדמנות לשאול. מאה ועשרים שנה של הזדמנות, ומאה ועשרים שנה של צחוק.

כל שבוע קוראים קטע אחד מהתורה. הקטע נקרא פרשה, והשבוע זו פרשת נח. בשבוע שעבר התחלנו מההתחלה, מבראשית, מהאור הראשון ומהאדם שמתעורר בגן. עברו מאז עשרה דורות, והעולם שנברא "טוב מאוד" עומד לטבוע. והפרשה שואלת שתי שאלות שאני חוזר אליהן כל שנה מחדש. איך עולם שלם מגיע לשם? ומה עושה אדם אחד כשכל מה שסביבו נסחף?

התשובה לשאלה השנייה היא תיבה. ותופתעו לגלות כמה דברים ראו המקובלים בקופסת העץ הזאת: את הבית, את הגוף, את הנפש, ואת הדרך שבה אדם שומר על עצמו ונשאר בתוך העולם. אבל לפני התיבה צריך להבין את המים, ולפני המים צריך להבין איך הכול התחיל. וזה התחיל בשקט גמור, בכבוד, מתוך כוונה טובה.

עולם שלם מתחיל לשקוע בשקט, מתוך כוונה טובה.

כל מונח מוסבר במקום שבו הוא מופיע, והעמוד הבא מרכז את השמות והמילים שתפגוש בדרך. ובסוף מחכים שבעה דברים קטנים לשבוע, כאלה שאפשר להתחיל בהם עוד הערב.

מי מדבר כאן

השמות והמילים שתפגוש בדרך. אפשר לקרוא עכשיו, ואפשר לחזור לכאן רק כשמשהו נשמע זר.

הספרים

מדרש	אוסף סיפורים ופירושים של חכמים על המקרא, מהמאות הראשונות לספירה. ממנו רוב הסיפורים על דור המבול ועל נח.
גמרא	התלמוד, המפעל הגדול של חכמי בבל וארץ ישראל. משם ההגדרה של כישוף ושבעת הימים שלפני המבול.
זוהר	הספר המרכזי של הקבלה, כתוב ארמית וערוך כשיחות של חבורת חכמים. ממנו השאלה למה תיבה, ולמה גם החיות.
אדיר פמרום	ספר קבלה של הרמח"ל. ממנו הרעיון שהתיבה היא מקום שבו התיקון נשמר לסוף.

האנשים

הרמב"ם	רבי משה בן מימון. ספרד ומצרים, 1138 עד 1204. רופא, פילוסוף ופוסק. ממנו התיאור של הטעות בימי אנוש.
הרמ"ע מפאנו	רבי מנחם עזריה מפאנו. איטליה, 1548 עד 1620. ממנו החשבון של שמונה השנים.
הארי"י	רבי יצחק לוריא. צפת, 1534 עד 1572. ממנו הסוד של השם של נח ושל מתושלח, והמושג שבירת הכלים.
הרמח"ל	רבי משה חיים לוצאטו. פדובה, אמסטרדם ועכו, 1707 עד 1746. ממנו הפרקים על התיבה ועל המבול כשפע.
רבי שמעון בר יוחאי	חכם מהמאה השנייה בארץ ישראל. הזוהר נקשר בשמו, ועליו מסופר שישב שלושה עשר שנה במערה.

מילים

גימטריה	לכל אות עברית יש ערך של מספר: א' היא אחת, ב' שניים, וכן הלאה. מילים שערכן שווה נקראות זו לאור זו.
שיתוף	לעבוד את אלוהים ולצדו עוד כוח, בתור מתווך. הטעות של דור אנוש.
קליפה • סטרא אחרא	מילולית, קליפה, ובארמית, הצד האחר. בקבלה, הכוח שעוטף את האור, ניזון ממנו, ורוצה להידבק באדם.
כשוף	בספרים האלה, שימוש בכוחות נסתרים לצורכי האדם עצמו. המילה קרובה ל"הכחשה", וזה המפתח לפרק ג'.

שְׁבִירַת הַכְּלִים

לפי האר"י, בתחילת הבריאה ירד אור גדול לכלים שלא היו מוכנים לו, והם נשברו. מאז אנחנו אוספים את הרסיסים.

צִהָר

החלון של התיבה, הפתח שדרכו נכנס ויוצא האור.

אַמָּה

יחידת אורך קדומה, בערך חצי מטר. התיבה הייתה באורך שלוש מאות אמה.

חֶמֶס

בלשון התורה, אלימות, עושק, לקיחה בכוח. המילה שבה התורה מסכמת את דור המבול.

פֶּרֶק ראשון

שְׁלִיחֵי הַמֶּלֶךְ

איך מתחילה הידרדרות של עולם שלם. איש לא כפר בכלום. רק כיבדו את השליחים קצת יותר מדי.

ב

סוף פרשת בראשית יש פסוק קצר על נכדו של אדם הראשון: "ולשת גם הוא יולד בן, ויקרא את שמו אנוש. אז הוחל לקרוא בשם ה'". במבט ראשון זה נשמע כמו מחמאה: בימי אנוש התחילו לקרוא בשם אלוהים. אבל המילה "הוחל" מסתירה בתוכה מילה אחרת, חולין, כלומר דבר גיל, יומיומי. וכך קראו אותה החכמים. בימי אנוש לקחו את שם האלוהים והפכו אותו לדבר של יום יום. לכלי עבודה.

המדרש מספר שתלמידים שאלו את רבם למה התורה מונה בפירוט את אדם, את שת ואת אנוש, ואחר כך כאילו ממחרת. והוא ענה: עד כאן נולדו בני אדם בצלם ובדמות. מכאן והלאה התקלקלו הדורות. והוא מונה ארבעה דברים שהשתנו בימי אנוש. ההרים נעשו סלעים וקשים לעיבוד. המת התחיל להירקב. פני האנשים נעשו כפני קופים. ובני האדם נעשו פגיעים למזיקים.

קראו את הרשימה הזאת שוב, לאט. האדמה מתעייפת. הגוף מתפרק. הפנים מאבדות את הצלם, את הדבר האלוהי שהיה ניכר בהן. והאדם נעשה חשוף. אלה ארבעה תיאורים של עולם שאיבד משהו מההדר שלו, ושל אדם שאיבד את המעטפת שהגנה עליו.

מה הם חשבו

ומה הייתה הטעות? כאן הרמב"ם, בספר החוקים הגדול שלו, כותב משהו מפתיע. הוא אומר שבימי אנוש טעו בני האדם טעות גדולה, ושגם החכמים של אותו דור טעו, ואנוש עצמו היה מן הטועים. ומה חשבו? חשבו שאלוהים ברא את הכוכבים ואת הגלגלים כדי להנהיג את העולם, ונתן להם

מקום במרום וכבוד, ולכן ראוי לכבד אותם. כמו שמכבדים שליח של מלך. מי שמקבל את פני השגריר בכבוד, מכבד את המלך ששלח אותו.

שימו לב: איש בדור הזה לא אמר שאין אלוהים. להפך. הם רצו להגיע אליו, והם חשבו שהדרך עוברת דרך השליחים. המקובלים קוראים לזה שיתוף: לעבוד את אלוהים, ולצדו עוד כוח, בתור מתווך. והרמב"ם מדגיש שהכול נעשה, בדעתם, כדי להשיג את רצון הבורא.

ואיך בכלל יכלו לכפור? אדם הראשון עוד הסתובב בעולם. אדם שנוצר בידי אלוהים עצמו, ויכול לשבת עם הנכדים ולספר להם איך זה היה. כל עוד העד חי, אי אפשר היה לשכוח מי הוא המלך.

שמונה שנים

ויש כאן חשבון יפה של מקובל איטלקי מהמאה השש־עשרה, רבי מנחם עזריה מפאנו. אדם הראשון חי תשע מאות ושלושים שנה. כשנולד אנוש הוא היה בן מאתיים שלושים וחמש, וחי אחרי זה עוד שש מאות תשעים וחמש שנים. המילים "שמו אנוש" בגימטריה, כלומר בערך המספרי של האותיות, הן שבע מאות ושלוש. ההפרש בין שבע מאות ושלוש לשש מאות תשעים וחמש הוא שמונה. והמילה "אז" בגימטריה היא שמונה.

"אז הוחל": שמונה שנים אחרי שמת אדם הראשון, התחיל החולין. העד הלך, וכעבור שמונה שנים כבר התחילו לבלבל בין השליח למלך. ומפאנו מוסיף שאנוש עצמו התעשת אחרי שמונה השנים האלה, וחזר לקרוא בשם אלוהים לבדו, לתקן את מה שקלקל. אבל אחרים כבר המשיכו בדרכם. יש על זה ביטוי בארמית: "דקלקלת ולא דתקנת". הדורות לומדים ממה שקלקלת, ופחות ממה שתקנת אחר כך.

הדורות לומדים מהקלקול, ופחות מהתיקון שבא אחריו.

כשהעד הולך

ואני רוצה להביא את זה הביתה, כי ראיתי את התהליך הזה הרבה פעמים במשפחות. יש במשפחה סבתא שיודעת למה עושים את מה שעושים. למה מדליקים נר ביום הזה. למה מתאספים דווקא אצלה. למה המתכון הזה, עם התבלין הזה, ולמה אוכלים אותו בשתיקה בהתחלה. כל עוד היא חיה, הצורה והמשמעות הולכות יחד. היא העדה.

וכשהיא הולכת, נשארת הצורה. עוד כמה שנים עוד מתאספים, עוד מדליקים, ואיש כבר לא יודע למה. ואז מישהו אומר: בשביל מה בכלל. וכך, בלי ויכוח ובלי מרד, בלי שאיש החליט, משהו נעלם מהעולם. זה מה שקרה בימי אנוש, בגדול.

ולכן אני חושב שכדאי לשאול השבוע מי העד במשפחה שלך. מי עוד זוכר למה. ואם הוא עוד כאן, לשבת איתו, לשאול, ולכתוב. שמונה שנים עוברות מהר מאוד.

הרמב"ם ממשיך ומתאר את השלב הבא. עם הזמן קמו אנשים שאמרו שאלוהים ציווה אותם לעבוד כוכב מסוים. אחר כך קמו אחרים ואמרו שהכוכב עצמו דיבר איתם. בנו לכוכבים היכלות, עשו להם צורות של עץ ואבן, והעמידו אותן על הגבעות ותחת העצים. והכוהנים אמרו לעם: עבדו את זה ותצליחו. וכעבור כמה דורות, כותב הרמב"ם, השם הגדול נשכח מפי כל היקום. הנשים והילדים הכירו רק את הצורה של העץ ושל האבן, שגדלו עליה מקטנותם.

רק יחידים זכרו: חנוך, מתושלח, נח, שם ועבר. וכך העולם הלך והתגלגל עד שנולד אברהם. אבל מה שמעניין אותי בתיאור הזה הוא ההדרגה. המעבר מכבוד לשליח ועד לשכחת המלך לקח כמה דורות, וכל שלב בו נראה סביר והגיוני לאנשים שחיו בתוכו.

כל שלב בהידרדרות נראה סביר לאנשים שחיו בו.

פרק שני

ב

מה שמתבוננים בו

אדם הראשון חשב שאפשר להסתכל ברע ולהישאר שלם. ומה קורה לנו עם כל דבר שאנחנו מעמיקים בו.

כדי להבין את דור המבול צריך לחזור רגע לגן עדן, לרגע שבו הכול התחיל. בגיליון הקודם דיברנו על עץ הדעת, והמקובלים מתארים את מה שקרה שם בעדינות רבה. אלוהים ציווה את אדם לא לאכול מן העץ. על נגיעה הוא לא אמר מילה. ואדם הראשון הבין מזה שמותר לו להתבונן. להכיר את הרע מבפנים, את הכוחות שלו, את הדרכים שבהן הוא פועל, את מה שהוא מסוגל לעשות. ובלבד שלא ייהנה ממנו. כמו שנוגעים במאכל ולא אוכלים אותו.

והוא עשה את זה לשם שמים. הוא היה נשמה עצומה, והוא שמח על הגודל שלו. ושימו לב לפרט קטן: לחווה הוא דווקא הוסיף גדר, ואסר עליה גם לגעת. לעצמו הוא אמר: אני אכנס, אתבונן, ולא איגרר. ובסוף, אומרים המקובלים, הנגיעה שלו נעשתה אכילה.

השכל והמושכל

למה זה כל כך קשה? כי זה טבע האדם. כל דבר שאדם שם אליו את הלב ומתבונן בו לעומק, הוא נדבק אליו. מי שבנה מפעל בעשר אצבעות קשור לכל בורג בו. מי שהשקיע שנים כדי להבין תחום אחד, התחום הזה נעשה חלק ממנו, והוא כבר לא יודע איפה הוא נגמר והתחום מתחיל.

ראיתם פעם אדם שלומד לעומק, באמצע שאלה קשה? הוא שוכח לאכול. הזוהר מספר על רבי שמעון ובנו שלמדו שלושה ימים ושכחו לגמרי שיש אוכל בעולם. הפילוסופים של ימי הביניים ניסחו את זה במשפט אחד: השכל והמושכל אחד הם. מי שמבין דבר עד הסוף, נעשה אחד איתו.

מה שמתבוננים בו לעומק נעשה חלק מאיתנו.

ועכשיו קחו את החוק הזה ושימו אותו מול הרע. כאן יש שני דברים שמחריפים את המצב. הראשון: לרע יש טעם מתוק ומייד. הנאה רגעית, תשלום במקום. והשני, ופה המקובלים אומרים משהו שנשאר איתי שנים: הצד האחר, מה שהם קוראים בארמית סטרא אחרא, רוצה להידבק באדם יותר משהאדם רוצה להידבק בו. משם הוא ניזון. כל עניינו למצוא חן בעיניך ולעשות ממך בית.

וכך יוצא שמי שמתבונן ברע, והרע עצמו, עסוקים שניהם באותה משימה בדיוק: להתקרב זה לזה ולהיקשר זה בזה.

רק להסתכל

אני חושב על זה בכל פעם שאני רואה אדם שנכנס "רק להסתכל". רק לראות מה כותבים בקבוצה ההיא. רק לקרוא עוד כתבה על הדבר שמפחיד אותו. רק לבדוק מה עושה האדם שפגע בו. רק לשמוע את הרכילות, בלי להשתתף. כולנו אדם הראשון ליד העץ. כולנו בטוחים שאנחנו חזקים מספיק כדי להסתכל ולהישאר שלמים.

והשאלה הנכונה, לדעתי, היא אחרת. מה הדבר הזה עושה לי אחרי שעה של התבוננות? מה נשאר בי כשאני סוגר את המסך? איזה טעם יש לי בפה, באיזה מצב רוח אני נכנס למיטה? כי אם החוק הזה נכון, ואני חושב שהוא נכון, אנחנו נעשים לאט לאט מה שאנחנו מסתכלים בו.

ויש לזה עדות בפרשה עצמה. "ויראו בני האלוהים את בנות האדם כי טובות הנה, ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו". בני האלוהים, אומר המדרש, היו ראשי הדור, השופטים והחזקים, ו"מכל אשר בחרו" פירושו שלקחו גם נשים של אחרים, בכוח. שימו לב לסדר הפעלים: ויראו, ויקחו. הראייה והלקיחה צמודות זו לזו בפסוק. מי שהתרגל להסתכל על כל דבר כאילו הוא מונח לפניו, מגיע בסוף לקחת. והמדרש מוסיף שכאשר הגדולים לוקחים, הדור כולו לומד מהם.

המתנה

יש סיפור שמסופר על אדם שרצה למסור לתלמיד את אחד השמות הקדושים, שם שיש בו כוח. הוא חיפש בכל הדור מישהו ראוי, ולבסוף הפנו אותו לכהן אחד. הוא בא אליו ושאל שאלה אחת בלבד: האם נהנית פעם ממתנת חינם? הכהן חשב, ואמר בכנות: כן. פעם אחת נתנו לי מתנה, ונהנית ממנה. ענה לו: אם כן, השם הזה איננו בשבילך.

בהתחלה זה נשמע קשוח. מה רע במתנה? אבל תחשבו מה הוא בדק. אדם שיש בליבו נקודה קטנה שאוהבת לקבל בלי לתת, יחזיק יום אחד כוח גדול, ויבוא רגע שבו הנקודה הקטנה הזאת תשתמש בו. הכוח מגדיל את מה שכבר יש בך. ולכן כל המסורות שמלמדות כוח, מלמדות קודם ניקיון.

כוח מגדיל את מה שכבר יש בך.

פרק שלישי

מי שאומר "זה שלי"

המילה כישוף קרובה בעברית להכחשה. ומה מכחיש כל מי שבטוח שהכוח שלו שייך לו לגמרי.

אחרי אדם הראשון, כך מספר הזוהר, היו דורות שהתרחקו מהחוכמה הזאת. אדם עצמו ישב שנים בצער ובתענית, וגם בניו הרחיקו ממנה. עד שבא אנוש, ראה את החוכמות האלה, וראה שאפשר בעזרתן לשנות את הכוחות העליונים. ומשם זה התפשט. הזוהר קורא לה בשם יפה ומדויק: חוכמת עלי האילן. העץ הוא עץ החיים, והם לקחו ממנו רק את העלים. עלים ירוקים, יפים ושימושיים, שסופם להתייבש ולנשור.

בדור המבול זה כבר היה בית ספר. הזוהר מספר שאפילו הילדים הקטנים למדו את החוכמות האלה, ושהושיבו להם מלמדים מיוחדים לשם כך. הם הכירו את המלאך הממונה על האש ואת המלאך הממונה על המים, וידעו להשביע אותם, כלומר לחייב אותם לעשות את רצונם. והביטחון שלהם היה כל כך גדול, עד שאמרו לנח בפנים: הדין לא יחול עלינו. אנחנו יודעים לדחות אותו.

שורש של הכחשה

והגמרא שואלת שאלה של מילים, ומחשאלה הזאת נפתח הכול. למה קוראים לכשפים בעברית כשפים? והתשובה: "שמכחישין פמליא של מעלה". פמליא היא הפמליה, החצר של המלך, הכוחות העליונים. ושימו לב לדיוק. החכמים יכלו לכתוב שהכשפים מנצחים את הכוחות העליונים, או מתגברים עליהם. הם בחרו במילה מכחישים.

ומה זה להכחיש? בתורה יש ביטוי, "וכחש בעמיתו בפיקדון". אדם הפקיד אצל חברו משהו, והחבר אומר: אצלי? כל מה שיש בידי הוא שלי. זו הכחשה. יש לך משהו שקיבלת, ואתה מכריז שהוא שלך מלכתחילה.

וזה בדיוק הדרך של הקליפה, מסבירים המקובלים. כל הכוח שיש לה, כל רגע של קיום, היא מקבלת מלמעלה. כתוב "ואתה מחיה את כולם", את כולם, גם אותה. והיא אומרת: זה שלי. הנביא

ירמיהו מתאר דור שאמר על אלוהים "לא הוא", והמתרגם הארמי הקדום, יונתן בן עוזיאל, מפרש: לא ממנו באה עלינו הטובה. כלומר, הטוב שיש לנו בא ממקור אחר, ממקור משלנו. וזה כל סוד הכישוף: לקחת כוח שניתן לך בפיקדון, ולהכריז שאתה המקור.

הכישוף מתחיל כשאדם לוקח כוח שניתן לו בפיקדון ומכריז שהוא המקור.

ולמה בכלל ניתן להם הכוח הזה? התורה עונה במפורש. כשיקום נביא ויעשה אות ומופת, דבר שמעבר לגדר הטבע, ויאמר לכם ללכת אחרי אלוהים אחרים, "כי מנסה ה' אלוהיכם אתכם". הכוח ניתן כדי לבחון. והמקובלים מספרים על רבי עקיבא, מגדולי החכמים במאה השנייה, שכאשר הרומאים הוציאו אותו להורג הוא ידע איך להינצל בכוח של שם, ובחר לקבל את מה שנגזר. מי שזוכר מאיפה הכוח בא, יודע גם מתי להניח אותו.

הכחשה קטנה, יומיומית

אני פוגש את ההכחשה הזאת דווקא אצל אנשים מוצלחים מאוד. אדם שבנה עסק, שהצליח, שכולם באים אליו לעצה. ובהדרגה, בלי לשים לב, הוא מתחיל לספר לעצמו שהכול שלו. הכישרון שלו, החריצות שלו, הראש שלו. הוא שוכח את ההורים שנתנו לו את הבסיס, את המורה שראתה בו משהו, את האישה שהחזיקה את הבית כשהוא היה בדרכים, את הבריאות, את המזל. הוא שוכח שהכול הופקד אצלו.

ואז קורה דבר מעניין. הוא מתחיל להרגיש שהכללים חלים על אחרים. שהוא יודע לדחות כל דין. בדיוק כמו דור המבול. ותשמעו איך זה נגמר אצלם.

הרגליים על המעיינות

בזוהר יש תיאור של הרגע הזה, ואני מביא אותו כמו שהוא. בני דור המבול ידעו מה עומד לבוא, ואמרו: אם יביא מים מלמעלה, אנחנו גבוהי קומה ונצוף. ואם יביא מים מן התהום, נשים את כפות הרגליים על המעיינות ונסתום אותם. וכשבא המבול, אלוהים הרתיח את מי התהום. הם עמדו על המעיינות, והמים הרתחים פשטו את העור מכפות רגליהם, והם נפלו.

קראתי את זה הרבה פעמים, ובכל פעם תופסת אותי החוצפה של התוכנית. לעמוד על פתח התהום ולחשוב שכף הרגל שלך היא מכסה. זו בדיוק התחושה של מי ששכח מאיפה הכוח שלו הגיע. הוא עומד על מקורות שהוא לא ברא, ובטוח שהוא שולט בהם. והמים מגיעים בסוף מהמקום שבו הוא היה הכי בטוח.

כל בשר

הזוהר שואל את השאלה שכל ילד שואל: למה גם החיות? והתשובה אומרת משהו על כל בית.

רבי יוסי יושב יום אחד לפני רבי שמעון ושאל אותו את השאלה שכל ילד שואל כששומע את הסיפור הזה בפעם הראשונה. נניח שבני האדם חטאו. מה עשו החיות? מה עשו ציפורי השמיים? למה גם הן טבעו?

רבי שמעון ענה מתוך הפסוק עצמו: "כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ". כל בשר, אמר, ולא רק האדם. ההשחתה של האדם חלחלה לכל מה שסביבו, והבריאה כולה יצאה מהדרך שלה. החיות עזבו את מינן ונדבקו במין אחר. העולם כולו התערבב. רשעי העולם, אומר הזוהר, גרמו לכל הבריות להשחית את דרכן כמו שהם השחיתו.

זה רעיון קשה לשמיעה, ונכון מאוד. מה שקורה בתוך אדם זורם החוצה. האדם הוא מרכז של מערכת, ומה שזורם בו מגיע אל הבית, אל הילדים, אל האווירה בחדר, ואפילו אל הכלב. ראיתם פעם כלב בבית שבו צועקים? הוא מתכווץ בפינה. הוא לא עשה דבר, והוא חי בתוך מה שבני הבית יצרו.

מה שקורה בתוך אדם זורם החוצה, אל כל מה שחי סביבו.

וזה גם הצד המעודד של אותו כלל. אם ההשחתה של בני אדם יכולה לסחוף איתה את כל הסביבה, גם התיקון של אדם אחד יכול. נח הציל את משפחתו, ויחד איתה הציל את כל המינים. דרכו המשיך העולם כולו. אדם אחד שמתקן משהו בעצמו משנה את האוויר שכל בני הבית נושמים.

לחזור למים

ויש עוד שכבה בתשובה של הזוהר. אלוהים אומר, בערך: אתם רוצים לערבב את מה שבראתי? אתם רוצים לקחת את מעשה ידיי ולעשות בהם כרצונכם? אחזיר את העולם למים, כמו שהיה בתחילה, כשרוח אלוהים ריחפה על פני המים, ומשם אברא אותו מחדש כראוי.

ואני אוהב לחשוב על זה כך. למה דווקא מים? כי במים אין גול. ראיתם פעם דג שאוגר לעצמו מלאי בפנינה? בים אין "שלי" ו"שלך". הכול זורם, הכול של כולם. דור שמילא את הארץ בחטיפה, בגול, ב"זה שלי", קיבל בחזרה עולם שאי אפשר להחזיק בו בשום דבר. המבול היה במובן הזה עונש ותרופה גם יחד.

במים הכול זורם, והכול של כולם.

ואולי זה גם מה שקורה לנו כשהחיים מציפים אותנו. מחלה, אובדן, משבר גדול. פתאום כל מה שהחזקנו בו בכוח, הכסף, התוכניות, המעמד, נשטף. וכמה אנשים סיפרו לי שדווקא שם, בתוך המים, הם גילו מה באמת שלהם: האנשים שנשארו לידם, והדבר הקטן שהם עוד יכלו לתת.

פרק חמישי

ה

האיש שהביא את המחרשה

מי היה נח, למה קיבל את שמו, ואיך נראה אדם שמזהיר מפני מבול ביום של שמש.

” ויקרא את שמו נח לאמור: זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו, מן האדמה אשר אררה ה'”. הזוהר שואל: איך ידע למך, אביו של נח, ביום הלידה, שהתינוק הזה ינחם את העולם? ועונה בסיפור. כשאלוהים קילל את האדמה אחרי עץ הדעת, אדם הראשון שאל: עד מתי? והתשובה הייתה: עד שייוולד לך בן נימול כמוך. וכל הדורות חיכו לילד הזה. כשנולד נח, ראה למך שהוא נולד נימול, וראה שהשכינה, הנוכחות האלוהית, שורה עליו, והבין שהזמן הגיע.

והמדרש מוסיף פרטים מוחשיים מאוד. עד נח, הוא אומר, בני האדם עבדו את האדמה בידיים. הם זרעו חיטה וקצרו קוצים. ונח הביא להם כלים: את המחרשה, את המגל, את מה שצריך כדי שהאדמה תיתן פרי. ויש מדרש שאומר שעד נח היו אצבעות הידיים מחוברות בקרום, כמו רגל של ברווז, ונח היה הראשון שנולד עם אצבעות נפרדות. אדם שיכול לאחוז בכלי.

ולכן התורה קוראת לו "איש האדמה", כמו שקוראים לבעל בשם אשתו. נח הוא זה שהשלים עם האדמה אחרי הקללה. ובזכות הקורבן שהקריב כשיצא מהתיבה, אומר הזוהר, אלוהים אמר "לא אוסיף לקלל עוד את האדמה".

נח היה הראשון שיכול לאחוז בכלי. וזה, כמו שנראה, כל הסיפור.

האר"י, גדול המקובלים בצפת, שם לב לפרט קטן בפסוקים. על כל האבות מאדם ועד למך כתוב "ויולד את פלוני", השם מיד. ועל נח כתוב קודם "ויולד בן", ורק אחר כך "ויקרא את שמו נח". כאילו עבר זמן בין הלידה לשם. והאר"י מסביר: למך חיכה. באותו זמן היו הכוחות המזיקים בעולם חזקים מאוד, ומה שגלוי לעין נתון לעין רעה. אז שמר את השם בסתר עד שהילד גדל, ורק אז קרא לו בשמו.

ובאותם ימים, סבו של נח, מתושלח, היה מה שאפשר לקרוא לו לוחם. בשמו יש המילה שְׁלַח, שפירושה חרב, והאר"י מתאר אותו כמי שכורת את הכוחות המזיקים בכוח התפילה והכוונה שלו. כל עוד מתושלח חי, העולם עמד. הוא היה החומה.

שבעה ימים של גן עדן

והנה הרגע שאני הכי אוהב בסיפור, מתוך הגמרא. מתושלח מת. נח כבר בונה מאה ועשרים שנה. ואלוהים מחכה עוד שבעה ימים, ימי האבל על הצדיק. ובשבעת הימים האלה, אומרים החכמים, הוריד לעולם טוב גדול מאוד. שפע כמו של גן עדן. בני האדם טעמו טעם של העולם הבא.

ואז באו אל נח ואמרו לו: נח, איזה מבול? תסתכל מסביב. מעולם לא היה לנו טוב כזה.

חשבתי הרבה על השבוע הזה. למה אלוהים עשה את זה? אולי כדי לתת להם עוד הזדמנות, מתוך תודה על השפע. אולי כדי שיראו מה הם עומדים להפסיד. ואולי כדי ללמד אותנו משהו שכל מי שחי מספיק שנים כבר יודע: ממש לפני השבר, הרבה פעמים, הכול נראה הכי טוב. ומי שמזהיר נראה הכי מגוחך דווקא אז. נח עמד שם עם הקורות שלו, ביום הכי שמשי בהיסטוריה.

מי שמזהיר נראה הכי מגוחך ביום הכי שמשי.

ואני חושב על כל האנשים שאמרו להם "נו, תירגע, הכול בסדר". האישה שהרגישה שמשהו בגוף לא תקין, והבדיקות יצאו טובות. האב שראה שהבן מתרחק, וכולם אמרו לו שזה גיל. לפעמים הם צדקו, ובשעה טובה. ולפעמים הם היו נח. וגם אם צחקו עליהם, הם המשיכו לנסר.

למה תיבה

אלוהים יכול היה להציל את נח על הר, במדבר, בכל מקום. הוא בחר בקופסה סגורה. והסיבה נוגעת לכל בית.

ה זוהר שואל שאלה פשוטה, ואני מודה שלא חשבתי עליה לפני שקראתי אותו. למה בכלל תיבה? אלוהים יכול לעשות נס. הוא עשה לגדעון נס שבו כל השדה רטוב מטל ורק הגיזה אחת יבשה. הוא יכול היה להשאיר הר אחד יבש. יש אפילו מסורת שעל ארץ ישראל לא ירד המבול. אז למה להטריח אדם מאה ועשרים שנה לבנות ספינה, לאסוף לתוכה את כל בעלי החיים, ולהאכיל אותם שנה שלמה?

ורבי שמעון עונה: כשהמשחית יורד לעולם, מי שעומד מולו בגלוי מתחייב בנפשו. המשחית צריך שיהיה מישהו לפניו, בשטח פתוח, בגלוי. ולכן כתוב על נח "ויסגור ה' בעדו". נח היה צריך להיות בתוך משהו סגור, שהמשחית לא רואה.

ומכאן הוא מסביר גם את מה שנאמר ללוט כשברח מסדום: "אל תביט אחרריך". למה? כי המשחית הלך מאחוריו. כל עוד לוט הלך קדימה, המשחית היה מאחורי הכתפיים שלו, ולא הייתה לו אחיזה בו. אילו היה מסובב את הראש ומסתכל בו פנים אל פנים, היה נותן לו אחיזה. ואשתו של לוט הסתכלה.

כל עוד אתה הולך קדימה, מה שרודף אחרריך נשאר מאחורי הכתפיים.

אני רואה את זה אצל אנשים שבאים אליי כל הזמן. אדם יצא ממהו קשה: מזוגיות שפגעה בו, מבית שהיה בו פחד, מתקופה שחשב שלא ייצא ממנה. הוא בדרך החוצה. ומשהו בו רוצה להסתובב. לבדוק שוב, לקרוא שוב את ההודעות הישנות, לחזור ולשאול למה. ובכל פעם שהוא מסתובב, הוא פוגש את זה פנים אל פנים, וזה תופס אותו שוב. יש זמן להסתכל אחורה, עם ליווי ובמקום בטוח. אבל באמצע הבריחה מסדום, ממשיכים ללכת.

המידות של התיבה

אבל אם המשחית פשט על כל העולם, איך לא נכנס לתיבה? הרי היא צפה בתוך אותם מים. התשובה היא שהתיבה נבנתה במידות שתוחמות את הרע. וכאן צריך רגע של אותיות, ותיכף נחזור לחיים.

המידות

שלוש מאות, חמישים, שלושים

המקובלים מלמדים שבכל כוח רע יש
ניצוץ של קדושה שמחזיק אותו
בחיים, ובאותה עת שם לו גבול.
במילה נחש, האותיות נ' ושי' בצדדים
סוגרות על הח' שבאמצע.

שי' היא שלוש מאות ונ' היא חמישים.
אורך התיבה היה שלוש מאות אמה,
ורוחבה חמישים. האותיות ששמות
גבול לרע נעשו קירות.

ועוד חשבון: שלוש מאות ועוד
חמישים ועוד שלושים, הגובה, הם
שלוש מאות ושמונים. זו הגימטריה
של המילה שלום, יחד עם ארבע
אותיותיה. התיבה, במידותיה, הייתה
שלום.

ואני מוצא בזה משהו יפה מאוד. הקירות של התיבה
עשויים מהדבר שמגביל את הרע. הגבול עצמו הוא
שמגן. מי שיודע איפה הגבולות שלו, יכול לצוץ באמצע
מבול.

תיבה בגודל של בית

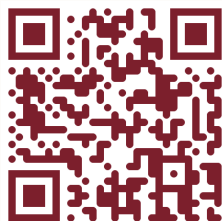
הרמח"ל, מקובל מאיטליה של המאה השמונה-עשרה,
מנסח את זה כך: התיבה היא מציאות של קדושה
שמובדלת מהקלקול שמחוצה לה. מקום שאפשר
להימצא בו אפילו בזמן של גלות, כלומר בזמן של ניתוק
וחורבן. ומי שנמצא בפנים, הוא מחוץ לגלות, גם
כשהגלות מקיפה אותו מכל צד.

ומכאן אני אומר לכל מי שיושב מולי: כל אחד צריך
לבנות לעצמו תיבה. קודם הגוף שלך. מה נכנס אליו, מה
אתה רואה, מה אתה שומע לפני השינה. אחר כך הבית:
אילו קולות נכנסים אליו מהרחוב, מהחדשות, מהטלפון,
ואילו נשארים בחוץ. אחר כך המשפחה, ואחר כך
השכונה. בסדר הזה. מעגל אחרי מעגל.

מעגל אחרי מעגל: הגוף, הבית, המשפחה, ואחר כך העולם.

ואנשים שואלים אותי: זו בריחה? להסתגר? והתשובה היא שהתיבה הייתה בתוך המים. נח לא
עלה להר. הוא צף באמצע המבול, קרוב לאסון ככל האפשר, ושמר על פנים יבש. זו המלאכה:
להיות בעולם, באמצע מה שקורה, עם דפנות. ומכאן השאלה הבאה, הגדולה: מה עושים בתוך
התיבה, ולמה זה חשוב למי שבחוץ.

על זה בדיוק בניתי את המנטורינג

סרקו את הברקוד עם הטלפון
ועברו לאתר

אני עוצר כאן לרגע, כי מה שתיארתי עכשיו, מקום מוגן שבו אדם עושה את העבודה הפנימית שלו באמצע החיים, עם עבודה ומשפחה ושגרה, הוא בדיוק מה שניסיתי לבנות במנטורינג. כל חודש תחום אחד: הגוף, הזוגיות, הפרנסה, הייעוד. שיעורים חיים איתי, תרגול לכל שבוע, וקבוצה של אנשים שעושים את אותה דרך ונמצאים שם כשצריך. תיבה, אם תרצו. כל הפרטים באתר.

rabino-armoni.com/mentoria

פרק שביעי

הצוהר

מה שנעשה בתוך התיבה נשמר לסוף. ולמה בכל זאת צריך חלון.

ה

הרמח"ל שואל: נניח שבתוך התיבה נח עשה תיקונים גדולים. התפלל, התחבר, ייחד, כמו שקוראים לזה המקובלים, כלומר חיבר בין העולמות. מה התועלת מזה לעולם? בחוץ יש מכול. כולם טובעים. ונח בפנים, עושה עבודה שאיש לא רואה.

והוא עונה בשני חלקים. ראשית, התיקונים האלה נשמרים. הם ממתינים לסוף הימים, ובהם תלויה הגאולה, התיקון השלם של העולם. ושנית, דווקא מפני שהם נעשים בפנים, בשקט, בלי מי שיפריע, אפשר לעשות אותם בעוצמה שאי אפשר לעשות בחוץ. והם מחכים לרגע שבו מסירים את המכסה. כתוב "ויסר נח את מכסה התיבה". ברגע הזה, אומר הרמח"ל, התיקונים שהיו סגורים מתגלים, ומתחילים לפעול.

והוא מביא דוגמה שמראה כמה זה רציני. רבי שמעון בר יוחאי, החכם שהזוהר נקשר בשמו, ישב שלושה עשר שנה במערה. המסורת אומרת שבמערה הזאת נבנה העולם של הזוהר, אור שנשאר מוסתר מאות שנים, ושבזכותו, כך מאמינים המקובלים, יבוא התיקון האחרון. שלושה עשר שנה של עבודה בחושך, עם בנו בלבד, בשביל אור שיתגלה הרבה אחרי שהוא עצמו כבר לא יהיה כאן.

עבודה שנעשית בסתר נשמרת, וממתינה לרגע שבו מסירים את המכסה.

אני אומר את זה לאנשים שמרגישים שהעבודה הפנימית שלהם לא נראית. אמא שיושבת בלילה ומתפללת על ילד שהתרחק. אדם שמטפל בעצמו כבר שנתיים, ושום דבר בחוץ עוד לא השתנה. מה שנעשה בתיבה נשמר. ויום אחד מסירים את המכסה, ופתאום רואים.

וצוהר תעשה לתיבה

ובכל זאת, אלוהים מצווה את נח: "וצוהר תעשה לתיבה". חלון. פתח לאור. ואני רוצה לשתף אתכם במשהו שאני חושב עליו כבר זמן רב. באותיות של צוהר יושבות כמעט האותיות של צרה, ושל רצה. כאילו הפסוק לוחש: דרך הצוהר, האור שבפנים יוצא החוצה וממתיק את הצרה שבחוץ. ודרך הצוהר עולה התפילה ומתקבלת ברצון. וכמה פסוקים אחר כך כתוב: "ויזכור אלוהים את נח".

ויש הלכה ישנה שמתאימה לזה בדיוק. הגמרא אומרת שאדם צריך להתפלל בבית שיש בו חלונות. ואני מבין את זה כך: מה שקורה בפנים צריך לצאת קצת החוצה. גם הבית הכי שמור צריך חלון שדרכו רואים מבחוץ שיש בו אור. גם הלב הכי מוגן צריך פתח.

גם הבית הכי שמור צריך חלון שהאור יוצא דרכו.

וכאן המקום לומר את מה שהכי קשה לי לומר על נח. בתוך התיבה הוא עשה עבודה עצומה. אבל במאה ועשרים השנים שלפני, האור שלו נשאר בעיקר אצלו. הוא הזהיר, הוא בנה, הוא שמר. וזה מביא אותנו לפרק הבא, שהוא בעיניי לב הגיליון.

פרק שמיני

ח

שפע לפני הכלים

המבול היה מים, ומים בספרים האלה הם תמיד שפע. מה קורה כשאור גדול מגיע לפני שיש מי שיקבל אותו.

בגיליון הקודם דיברתי על כוח שאין לו כלי. על אדם שנברא לתת, ואם הנתינה שלו לא מוצאת מקום שמקבל אותה, היא מוצאת פתח לבד, בדרך כלל במקום הלא נכון. השבוע אותו רעיון חוזר, והפעם בגודל של עולם שלם.

המקובלים מתארים את עשרת הדורות שמאדם ועד נח כתקופה של הזדמנות ענקית. הנשמות שהיו כלולות באדם הראשון התגלגלו בהם, כלומר חזרו לחיות שוב ושוב, כדי לתקן את מה שנפגם. ולא ניתנה להם תורה, וחייהם נמשכו כמעט אלף שנה. למה? כי הכוונה, כותב הרמח"ל, הייתה שיתקנו בכוח האור עצמו. שיתבוננו, יחכימו, יעלו מדרגה אחרי מדרגה, עד שבימי נח הכול יהיה מתוקן.

והמדרש מוסיף שהחיים הארוכים ניתנו להם כדי שיספיקו לחקור את מסלולי הכוכבים, שנמשכים מאות שנים, ולהעביר את החוכמה הלאה. היו להם מוחות אדירים וזמן אינסופי. ובזהר כתוב שבשנת שש מאות לחיי נח, היא שנת המבול, נפתחו שערי החוכמה. אור גדול מאוד ירד לעולם, אור שיכול היה לתקן את הכול. הרמח"ל אומר שנח היה יכול להיות בבחינת משיח, אדם שבימיו העולם נשלם.

המבול היה שפע ענקי שהגיע לפני שהיו כלים לקבל אותו.

שבירת הכלים

מים בספרים האלה הם תמיד שפע. גשם הוא ברכה. ומה שירד בשנת שש מאות היה ברכה בכמות שהעולם לא ראה. אבל איש לא הכין מקום לקבל את האור הזה. ואז, כותב הרמח"ל, האור הגדול עשה להם שבירת כלים. הם לא יכלו לשאת את האור, ונפלו.

שבירת הכלים היא אחד המושגים החשובים בקבלה של האר"י. בתחילת הבריאה, הוא מלמד, ירד אור גדול לתוך כלים שלא היו מוכנים לו. הכלים נשברו, והרסיסים התפזרו בכל העולם, ובכל רסס נשאר ניצוץ של אור. כל העבודה שלנו מאז היא לאסוף אותם. והמבול, לפי הרמח"ל, היה אותו דבר בקטן: שפע שבא לפני הכלים, ושבר את מי שקיבל אותו.

אני מכיר את זה מהחיים. אדם שזכה פתאום בכסף גדול, ותוך שנתיים המשפחה מפורקת. אדם שקיבל פרסום מהיר, ונעלם בתוכו. ילד שקיבל הכול לפני שביקש, ואין בו מקום לרצות משהו. וגם ברגש: אדם שמקבל אהבה גדולה בבת אחת, אחרי שנים של מחסור, ולפעמים בורח ממנה. היא גדולה עליו. בכל המקרים האלה השפע היה טוב. הכלי היה צריך עוד זמן.

כשהשפע שובר, שואלים על הכלי.

אברהם חופר בארות

ועכשיו תראו את הניגוד שהתורה מציבה כמה פרשות אחר כך. בא אברהם. ובימי אברהם, מה חסר? מים. הוא צריך לחפור בארות. הוא חופר, ופלישתים סותמים את הבארות שלו, ובנו יצחק חוזר וחופר אותן מחדש. ואני רואה בזה תמונה של עבודת חיים שלמה. אברהם בונה כלים. הוא חופר מקום שהמים יוכלו להיאסף בו. לפני שבא השפע, הוא מכין את המקום.

וזה ההבדל בין נח לאברהם, שהחכמים מדברים עליו הרבה. נח היה צדיק. הוא שמר על עצמו, בנה תיבה, הציל את משפחתו. יש ביידיש ביטוי לאדם כזה: צדיק בפרווה. בחורף יש שתי דרכים

להתחמם. אפשר ללבוש מעיל פרווה, ואפשר להדליק אש בתנור. מי שלובש פרווה, חם לו, ולמי שעומד לידו קר. מי שמדליק אש, חם לכל החדר.

מי שלובש פרווה, חם לו. מי שמדליק אש, חם לכל החדר.

נח לבש פרווה. הוא הזהיר את בני דורו, אבל לא בנה להם כלים. לא הכין להם מקום שבו יוכלו לקבל את האור שעמד לרדת. ואברהם הדליק אש. האוהל שלו היה פתוח לארבעה כיוונים, הוא הכניס אורחים, הוא האכיל, הוא חפר בארות שכולם שתו מהן. ואני חושב שזו הסיבה שאחרי נח העולם היה צריך עוד עשרה דורות, עד שבא משהו שהתחיל לבנות כלים בשביל אחרים. ואני שואל את זה גם את עצמי: מה הכלים שאני מכין לאנשים סביבי? לילדים, לנכדים, לתלמידים, לאנשים שבאים אליי? האור יבוא. הוא תמיד בא. החוכמה, ההזדמנות, הכסף, האהבה, הם יורדים כמו גשם. והשאלה היא אם יהיה מקום שבו יוכלו להיאסף, או שהם ישטפו את מי שלא הוכן להם.

פרק תשיעי

דבר שיצא ממקומו

התורה מסכמת את חטאי הדור במילה אחת. והמקובלים מגלים בה עיקרון אחד שמסביר את כולם.

99 ותשחת הארץ לפני האלוהים, ותמלא הארץ חמס. חמס בעברית של התורה הוא אלימות, עושק, לקיחה בכוח. והמדרש אומר שהמילה הזאת כוללת את כל החטאים של דור המבול: עבודה זרה, פריצות, שפיכות דמים וגזל. ועל כל אחד מהם הוא מביא פסוק מהנביאים שבו הוא נקרא באותו שם.

ואני שואל: מה המשותף? למה ארבעה דברים שונים כל כך נקראים במילה אחת? והתשובה שנראית לי, לפי פנימיות התורה, היא זו. חמס הוא כל מה שמוציא דבר ממקומו. לוקח משהו מהמקום שבו הוא חי ושייך, ומעביר אותו למקום שאיננו שלו.

תסתכלו. עבודה זרה היא לקחת את הכבוד, את האמון, את הכוח, מהמקור שלהם, ולהעביר אותם למתווך. זה מה שראינו אצל אנוש. גזל הוא להוציא דבר מהיד שבה הוא שייך. שפיכות דמים היא להוציא את הדם מהגוף, המקום שבו הוא נושא חיים. ובתחום האינטימי, הכוח שנועד לבנות קשר ולתת חיים יצא מהמקום שלו והתפזר. ארבע פעמים אותה תנועה: משהו יוצא ממקומו.

כל אחד במקומו

כאן הרעיון נוגע ישירות בעבודה שאני עושה עם משפחות, עבודת עץ הדורות. אחת התובנות החזקות ביותר שלמדתי בשנים האלה היא שלכל אחד במשפחה יש מקום. ההורים לפני הילדים. הראשון לפני השני. מי שהיה כאן לפני מי שהגיע אחריו. וכשמישהו יוצא מהמקום שלו, משהו במערכת כולה מתחיל לסבול.

בת שנעשתה האמא של אמא שלה. בן שנעשה בן הזוג הרגשי של אמו אחרי הגירושים. סבא שמנהל את הבית של בנו. ילד שנולד אחרי אח שמת, ונושא את המקום של שניהם. איש מהם לא גול במכוון. כולם עשו את זה מאהבה, מתוך צורך. אבל משהו יצא ממקומו, והמחיר משתלם הלאה, אל הדור הבא. וכשמחזירים אותו, לפעמים בשיחה אחת, הבית כולו נושם.

כשמחזירים דבר למקומו, הבית כולו נושם.

שלושה תיקונים

ונח, כשיצא מהתיבה, תיקן את הדברים האלה אחד אחד. מול הגול עמד החסד שעשה בתיבה. שנים-עשר חודשים הוא האכיל את כל החיות, כל אחת בזמן שלה ובמזון שלה, יום ולילה. המדרש מספר שפעם אחת איחר להביא לאריה את האוכל, והאריה נשך אותו. ונח המשיך להאכיל, גם את האריה.

"ויזכור אלוהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר איתו בתיבה". מה נזכר לו? אומרים החכמים: שזן ופרנס אותם כל אותה שנה. ובזכות זה, "ויעבר אלוהים רוח על הארץ וישוכו המים". דור שחטף, נשטף. אדם אחד שנתן, גם למי שנשך אותו, החזיר את העולם ליבשה.

מול עבודה זרה עמד הקורבן. הדבר הראשון שנח עשה כשיצא: "ויבן נח מזבח לה'". ויש קריאה יפה במילה "ויבן": מלשון בינה. נח הבין. הוא הבין שאחרי שנה של ניתוק צריך לחדש את הקשר עם המקור, ולהחזיר את הכבוד למקום שממנו הוא בא.

ומול שפיכות הדמים בא הציווי הראשון שניתן לעולם החדש: "שופך דם האדם, באדם דמו יישפך, כי בצלם אלוהים עשה את האדם". הצלם, אותו צלם שהלך לאיבוד בימי אנוש, כשפני האנשים נעשו כפני קופים, חוזר להיות הסיבה. חיי אדם יקרים כי יש בו משהו אלוהי. העולם החדש נפתח בהכרה הזאת.

הימים שאחרי ההתחלה

שלוש פעמים נבנה עולם חדש, ושלוש פעמים הוא נפגע מיד. מה זה מלמד על כל התחלה בחיים שלנו.

ש דפוס שחוזר בתורה, ועד שראיתי אותו לא הבנתי כמה הוא מדויק. שלוש פעמים העולם נבנה מחדש. ושלוש פעמים, מיד אחרי הבנייה, הוא נפגע בחטא חמור.

הפעם הראשונה: אדם הראשון. העולם נברא, האדם מוצב בגן, ובתוך זמן קצר מאוד קין רוצח את הבל. המדרש אומר שהבל היה בן פחות מחמישים יום. שפיכות דמים, ממש בפתח העולם.

הפעם השנייה: נח. הוא יוצא מהתיבה אל עולם רחוק וחדש, ומה הדבר הבא שהוא עושה אחרי הקורבן? נוטע כרם. שותה מהיין, משתכר, ומתגלה באוהל, ושם קורה דבר מביש בין בן לאביו. הפגיעה הפעם היא בגבולות של המשפחה, במקום שבו הם צריכים להיות הכי ברורים.

הפעם השלישית: מתן תורה. משה עולה להר סיני לקבל את הלוחות. העם עומד לפני התחלה חדשה לגמרי. ובעוד משה למעלה, למטה רוקדים סביב עגל זהב. עבודה זרה.

שלוש התחלות, ושלושת החטאים הגדולים: שפיכות דמים, פגיעה בגבולות, עבודה זרה. כל אחד מהם ממש בפתח. והמסקנה פשוטה ומפוכחת: הכוח שמתנגד לבנייה פועל הכי חזק ברגע שאחרי ההתחלה. כשהבית חדש, כשהקשר חדש, כשהחלטה טרייה.

הימים הכי שבירים הם הימים שמיד אחרי התחלה טובה.

אני רואה את זה אצל כל מי שמתחיל משהו. אדם שהחליט להפסיק לעשן, ובשבוע הראשון מגיעה דווקא הבשורה הכי מלחיצה של השנה. זוג שחזר להתקרב אחרי משבר, ובדיוק אז צץ הוויכוח הישן. מי שהתחיל ללמוד, להתאמן, לכתוב, ובשבוע השני הכול נראה לו מיותר. זה מגיע. זה חלק מהבנייה.

ומי שיודע את זה מראש, נשאר רגוע כשזה מגיע. הוא מבין שזה סימן שהוא בונה משהו אמיתי. והוא שומר על הימים הראשונים כמו שנח שמר על התיבה: סוגר, מאכיל, מחכה בסבלנות עד שהמים יורדים.

שבעה דברים לשבוע של נח

כל מה שנאמר כאן שווה משהו ברגע שעושים איתו דבר אחד. בחר שניים.

העבודה לשבוע הזה

שבעה דברים

שלוש הערות לפני:

בחר שניים. שבעה מחזיקים שלושה ימים. שניים נשארים איתך.

כולם מעשים קטנים. מחשבה טובה מתפוגגת תוך דקות, ומעשה קטן נשאר בגוף.

וקבע לכל אחד שעה ומקום. "כשיהיה לי זמן" היא שעה שמתרחקת כל הזמן.

- 1 **העד.** מי במשפחה שלך עוד זוכר למה עושים את מה שעושים? התקשר אליו השבוע ושאל שאלה אחת על מנהג, מתכון או סיפור. כתוב את התשובה.
- 2 **רק להסתכל.** בחר דבר אחד שאתה נוהג "רק להסתכל" בו: קבוצה, חדשות, פרופיל. אחרי שאתה מסתכל, שאל: מה נשאר בי עכשיו? אם התשובה כבדה, תן לעצמך שבוע רחוק ממנו.
- 3 **הפיקדון.** כתוב חמישה דברים שיש לך היום ושהגיעו אליך ממישהו אחר: כישרון, הזדמנות, אדם שראה אותך. ליד כל אחד, שם. ואם אחד מהם עוד חי, אמור לו תודה.
- 4 **התיבה.** בחר שעה אחת בכל ערב שבה הבית סגור למה שבחוץ: החדשות כבויות, הטלפון במגירה, ונשארים רק מי שגר בבית.
- 5 **הצוהר.** קח משהו טוב שקרה כך לאחרונה, משהו שהבנת או שלמדת, ותן לו לצאת החוצה פעם אחת השבוע: בשיחה, במכתב, בעזרה למישהו.
- 6 **הכלי.** חשוב על אדם קרוב שקשה לו לקבל: אהבה, עזרה, מחמאה. במקום לתת לו עוד, שאל איך לעזור לו לבנות מקום לקבל. לפעמים זה רק להקשיב עד הסוף.
- 7 **הימים הראשונים.** אם התחלת לאחרונה משהו חדש, סמן ביומן את שבעת הימים הקרובים, וכתוב ליד כל יום מה תעשה כדי לשמור עליו. דווקא עכשיו.

ואם השבוע יעבור ועשית רק חצי, זכור את נח: מאה ועשרים שנה של עבודה, קורה אחרי קורה. מתחילים שוב מחר בבוקר.

ולסיום

ואני רוצה לסיים בפסוק שבא מיד אחרי הקורבן של נח, ואולי הוא היפה בפרשה: "עוד כל ימי הארץ, זרע וקציר, קור וחרם, וקיץ וחרף, ויום ולילה, לא ישובו". אחרי כל הדרמה, אחרי המבול,

אחרי התיבה, ההבטחה הגדולה היא שגרה. שהעונות ימשיכו להתחלף. זה מה שהעולם מקבל במתנה אחרי השבר: סדר רגיל, יום אחרי יום, שבו אפשר לבנות.

אחרי המבול, ההבטחה הגדולה היא שגרה.

פרשת נח נגמרת במגדל בבל ובפיזור העמים, ומיד אחריה, בשבוע הבא, מופיע אברהם. ואני חושב שזה הסדר הנכון. קודם לומדים לשמור על עצמך, לבנות תיבה, להחזיק את הקירות. ואחר כך לומדים לפתוח את האוהל לארבעה כיוונים.

ואנחנו בתחילת חשוון, החודש הרגיל הראשון אחרי החגים. כל השפע של ראש השנה, יום כיפור, סוכות ושמחת תורה ירד עלינו, ועכשיו מתחילים ימי "זרע וקציר, יום ולילה". זה הזמן לבנות כלים. לקחת את מה שקיבלנו בחגים ולתת לו מקום שבו הוא יכול להישאר.

קודם תיבה עם קירות. אחר כך אוהל פתוח לארבעה כיוונים.

שבת שלום. שתהיה לך השבוע תיבה טובה, וצוהר אחד לפחות שדרכו האור שלך יוצא החוצה.

נשארים בקשר

לחזור לזה כל שבוע

העלון יוצא בכל יום חמישי. ומי שרוצה להעמיק, יש כאן שני מקומות להמשיך בהם.

הספרים

כל הספרים

כל הספרים שלי במקום אחד: התרפיה של עץ הדורות, מסע הנשמה, מראה דחושבנא, חוברות עבודה ועוד. כלים לנפש לכל שלב בדרך.

rabino-armoni.com/libros

סרקו את הברקוד עם הטלפון
ועברו לאתר

קורס מוקלט

קבלה אוניברסלית

שלושה שיעורים על הצמצום, על לחם הבושה ועל המעבר ממקבל לנותן. איך בונים כלי. עם חוברות עבודה ומדיטציה מודרכת, בתשלום אחד של 28 דולר.

rabino-armoni.com/kabala

סרקו את הברקוד עם הטלפון
ועברו לאתר

העלון הזה נכתב כדי לעבור הלאה

משהו כאן נגע בך, שלח אותו למישהו שיצטרך אותו השבוע. וכדי לקבל אותו בכל יום חמישי, ישר לתיבה:

rabino-armoni.com/boletin

הרב משה ארמוני

רפואת עץ הדורות

rabino-armoni.com